

Csődjogi dzsungel

1. Ha valaki veszi a bátorságot és egységében próbálja áttekinteni a megszűnés témakörét, akkor alig ha túlzunk, ha azt mondjuk, hogy bizony nagy fába vágta a fejszéjét.

Első lépésben ugye igyekszik egy hatályos törvényoszveghez jutni, amelynek egyik legrangosabb hazai képviselője a Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye. A kinyomtatott normaanyag terjedelme is imponáló (önmagában a szakaszszám nem sokat mond, hiszen sajnos a törvényben nem ritka a hét-nyolc bekezdés sem és egyes bekezdések terjedelme is jóval túlmege a megszokottaknál).

Ami az első kézhezvételnél megdöbbenő az az, hogy nem kevesebb mint 512! lábjegyzettel rendelkezik a normaanyag, ami jelzi azt a számtalan keresztül-kasul való módosítást, beiktatást, ami nyilvánvalóan nem könnyíti meg a normaanyag megértését.

Ezen önmagukban is elborzasztó számok, azonban még nem indokolnák szükségszerűen, hogy a szabályozás átláthatatlan legyen, hiszen elméletileg elképzelhető lenne, hogy a gyakori módosítások a törvény javítását és életbeli használhatóságát szolgálják.

A normaszöveg áttekintését követően azonban sajnos az ellenkező megállapításra kell jutnunk: a törvény igazi jogi dzsungellé változott, ahol még bozótívágó kés segítségével sem lehet utat törni. Ezt támasztja alá, hogy amíg 1991-ben fel lehetett még fedezni bizonyos anyagi jogi gondolkodást a jogalkotói logikában, addigra mára ez teljesen eltűnt, lényegében kimondható, hogy a norma-szöveg a törvény címével összhangban, csak és kizárólag az eljárás módjára, ennek részletes szabályozásaira fókuszál és sem gazdaságpolitikai, sem pedig kitűzött jogpolitikai célok elérésére még csak kísérletet sem látunk.

Amit viszont látunk, az a felszámoló megnövekedett szerepe, a bíróságok ügy uraivá való válása, illetve az adós vezető tisztségviselőinek, tulajdonosainak fokozottabb felelőssége, valamint ezek érvényesítésének biztosítása.

2. A szomorú valóságot jól illusztrálja a MALÉV esete.

Közismert, hogy 2011. nyarán a Csődtörvény IV. fejezeteként megjelent "a stratégiaillag kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetekre vonatkozó eltérő rendelkezések" címszó alatt egy olyan közjogi koncepció, amely lehetőséget biztosít a Kormánynak arra, hogy bizonyos, általa fontosnak ítélt cégek életének megszűnésébe beavatkozzon. A 66. szakasz első bekezdése rögzíti, hogy a stratégiaillag jelentős szervezet csőd eljárására és felszámolására vonatkozó általános rendelkezéseket e fejezetben való eltérésekkel kell alkalmazni. Ezzel csak az az apró probléma, hogy csőd eljárás tekintetében egyetlen egy eltérést sem találunk az általános szabályokhoz képest. Nem állítható, hogy a Kormány jogi szempontból nézve nem próbálta meg a MALÉV-ot megmenteni, hiszen meghozták a kormányhatározatot, megalakult addigra a kizárólag állami tulajdonban álló felszámoló szervezet, az ország nyilvánossága előtt este hosszan taglalták a televíziós csatornákon a MALÉV helyzetét számos szakértőtől megnyugtató szavak

hangoztak el, (holnap is repülünk, csődvédelem alá került a cég, felszámolást nem is lehet emiatt indítani stb.) majd jogalkotásunk nagyobb dicsőségünkre az egész koncepció egyetlen egy éjszaka alatt összeomlott, s utána már senki nem tette fel azt a kérdést "legalábbis hivatalosan", hogy miért nem került sor a MALÉV bejelentett reorganizációjára. (A bejelentést itt nem jogi, hanem kommunikációs értelemben használom) Pedig, ha valamikor valamely ügy kapcsán, a MALÉV legalább annyit megérdemelt volna, hogy a jogi szakma rámutasson, miszerint a hatályos törvényi szabályozásunk bármely cég újjászervezésére teljes mértékben alkalmatlan.

3. Nagyon nagy jóindulattal, akár még azt is feltételezhetnénk, hogy csődtörvényünk, immár 20 éve tartó folyamatos kisiklása egyedi jelenség, és az egyéb törvények majd korrigáló hatásukat ki fogják fejteni. 2006-ban mint ismert a végelszámolásokra vonatkozó rendelkezések dogmatikailag nagyon helyesen kikerültek a csődtörvényből és azokat a cégtörvény fogadta be. Itt azonban még jobban érvényesült az eljárásjogi szemlélet, mára tehát az eredeti Gt.-ben elhelyezést nyert végelszámolási szabályok száma igen jelentősen megugrott, és az eljárások rendkívüli mértékben hosszadalmassá váltak.

Sajnos ez az elvi remény is ellíant, abban a pillanatban, amikor az országgyűlés megalkotta 2011. évi CLXXV. törvényt az egyesülési jogról, valamint a civil szervezetek működéséről és szabályozásáról. A törvény rögtön a II. fejezetben foglalkozik a civil szervezetek csőd, felszámolási és végelszámolási eljárásával. Túl azon, hogy csődtörvényünk alkalmazását rendeli el, ami civil szervezetek esetében erőteljesen kérdéses, hiszen a profitorientáltság e szervezeteknél nem jellemző, míg a Cstv. az üzleti tevékenységet veszi alapul. A szabályozás a végelszámolást például alapítvány esetében még bonyolultabbá teszi. A végelszámolás tekintetében ugyanis fő szabályként a kényszer végelszámolás szabályait kell alkalmazni, azonban lehetőség van egy bonyolultabb megoldásra is. A 9. § (8) bekezdése felhívja a Ptk 74/E. §-ának (1) és (3) bekezdését, ahol szerinte lehetőség van normál végelszámolás lefolytatására. Ezt azonban meg kell előznie egy nemperes eljárásnak, ahol a bíróság megállapítja, hogy fennáll a felhívott Ptk. szakaszokban rögzített állapot, nevezetesen a bíróság megszünteti az alapítványt. E törlési vagy megszüntetési határozattal aztán az alapítványnak az e tényt tartalmazó végzés birtokában kezdeményeznie kell végelszámolással történő megszüntetését is. Ahelyett tehát, hogy a jogalkotó a civil szervezetek tényleges specifikumait figyelembe véve egyszerű, ám a gyakorlatban keresztül vihető szabályokat alkotott volna, a helyzetet még bonyolultabbá és kezelhetlenebbé tette.

Összességében tehát a jogi tisztulás helyébe a zúrvar lép, amely sem a résztvevő szereplők, sem pedig a magyar gazdaság érdekeit nem szolgálja.

Török Gábor
tudományos tanácsadó